

## АСЕМБЛИМЕНІ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

НЬО ЙОРК. — В часі останніх загальних виборів вийшов з демократичної лінії вже п'ятим наворотом на стейтського асемблмена Степан Ярема, який, як відомо, є українського походження і добре знайомий серед українських кол в ньюйоркських стейті.

ДЖЕРЗІ СІТІ. — В Джерзі Сіті вийшов на асемблмена до стейту Нью Джерзі перший раз з демократичної лінії адв. Марсел Вагнер, також українського походження і добре відомий за своєї діяльності в американсько-українських організаціях.

### ВІДГОМІН ВИБОРІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Бразилійський диктатор Гетулію Варгас висказав своє задоволення з приводу вибору Рузвелта президентом на третю каденцію і заявив, що тепер правдоподібно зверне Рузвелтові візиту, приїде до нього до Вашингтону в гості. Рузвелт відвідував Варгаса в 1936 році.

Велику радість викликав вибір Рузвелта також по всіх інших полуднево-американських краях. В Уругваю часописи говорять, що перемога Рузвелта є перемогою демократії. Водночас газети додають, що вибори в Злучених Державах Америки, в яких 50 мільйонів людей могло цілковито свobodно віддати голос на свого кандидата, а також перед тим могли свobodно себе взаємно критикувати та висказувати свої помилки, є блискучим доказом, що демократія ще не вмерла. Радість висказали також уряди та преса Нікарагви, де люди вже другий день радісно святкують перемогу Рузвелта, а далі — Чиле, Порторіко, Куба і інші.

ОТАВА (Канада). — Канадійський прем'єр Генберн вислав гратуляційну телеграму Рузвелтові з нагоди його перемоги. В Канаді є велика радість з приводу цього, бо хоч всі вірили, що Вендел Вилкі також є прихильником Англії і колиб вийшов президентом дав би всю можливу поміч Бритійській Імперії, то все таки всі побоювались, що зміна уряду в Америці готова на якийсь час цю поміч припинити, або звільнити.

МЕКСИКО СІТІ. — Президент Мексика, Карденас, вислав гратуляційну депешу Рузвелтові. Водночас мексиканська преса заявляє, що перемога Рузвелта означає далі фінансову поміч Мексикові шляхом купна від нього срібла; а також означає те, що Америка не буде втручатись у внутрішні справи Мексика.

### ДАЛЬШІ ЗАКЛИКИ ДО ЄДНОСТІ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол видав заклики до всіх американців, щоб тепер забули про вибори і єднались біля уряду, в цілі забезпечення себе перед зверхніми небезпеками. Він заявив, що тепер, коли поновно вибрано той сам уряд, можна буде в Америці повести сильнішу заграничну політику.

Подібний заклик видав Алфред Смит, що брав активну участь у виборах Рутвелта; Филип Рід, Голова Джeneral Електрик Ко., який водночас пригадував, що Америка тепер має перед собою величезні завдання озброїтись і привернути повний добробут; та Джан Гейнс, бувший підсекретар фінансів такий в кабінеті Рузвелта, який рік перед виборами розійшовся з Рузвелтом і агітував за Вилкі.

### ВИБОРЧІ ПРОРОЦТВА.

НЬО ЙОРК. — Тепер різні бюро публичної опінії, які не дуже помилились, хваляться на скільки вони були влучні щодо передбачення виборчих вислідів. Ті, що дуже помилились, мовчать. Бюро д-ра Гелоп говорить, що його передбачення були досить влучні. Останнього дня перед виборами воно передбачало, що Рузвелт дістане 52 і пів відсотків популярних голосів, але здобуде велику більшість електоральних голосів, себто дістане 39 стейтів. Це приблизно сповнилось, каже д-р Гелоп, та домагається від колюмніста ген. Гю Джансона, щоб він зів свою колюмну. Бо саме це обіцяв зробити ген. Гю Джансон, колиб сповнились пророцтва д-ра Гелоп. Ген. Джансон відповів, що його колюмна невелика і нема що їсти, бо вона має всего 600 слів. З другого боку, каже ген. Джансон, д-р Гелоп в останніх днях дістав доброго страху за свої пророкування і почав зменшати шанси вибору для Рузвелта. З початку він передбачав для Рузвелта не лиш електоральні голоси, але також далеко більше популярних голосів.

Цілковито лихими пророками показалися інші бюро, зокрема Дона, яке говорило, що Вилкі дістане 364 електоральних голосів і вийде величезною більшістю президентом. Найкраще пописався „Форчун Мегезин“, який предсказав вислід виборів майже до йоти.

## ОСТАТОЧНІ ВИСЛИДИ ВИБОРІВ

Остаточні обчислення виборчих голосів дали такі вислиди: Президент Рузвелт дістав 27 мільйонів голосів, Вендел Вилкі дістав 22 і пів мільйона. Ріжниця значно менша від попередних виборів, коли противником Рузвелта був А. Лендон. Зате електоральних голосів, які віділяють припадають тому кандидату, що зискав у стейті хочби малу більшість, президент Рузвелт дістав 468. А треба лиш 256, щоб бути вибраним президентом шляхом більшості одного голосу. Щодо стейтів, то Рузвелт потягнув за собою 39 стейтів, а Вилкі 9.

### ДЕМОКРАТИЧНА БІЛЬШІСТЬ У КОНГРЕСІ.

Назагал демократи не лиш не втратили своїх місць у конгресі, але збільшили їх кількома представниками і сенаторами. В палаті представників демократи дістануть більшість 267 місць, а републиканці матимуть усіх представників 160. В сенаті демократи матимуть 66 сенаторів, републиканці 28.

### ЗАГАЛЬНИЙ ЗАКЛИК ДО ЄДНОСТІ.

Зараз другого дня по виборах 3,000 чільних демократичних і републиканських провідників влаштували в Карнегі Гол в Нью Йорку масове віче в цілі привернення згоди і співпраці серед обох партій. Бесідники висказували за те, щоб американці забули про ту ворожнечу, яка роздвоювала їх на час виборів і взялись тепер до праці під проводом вибраного президента. Бесідники підкреслювали, що треба спокійно прийняти рішення більшості і працювати разом для спільного добра, яким є Америка, її внутрішнє життя та безпека перед зверхніми ворогами.

### ВИЛКІ ГРАТУЮЄ РУЗВЕЛТОВІ.

Вендел Вилкі, який в день виборів до пізної ночі був переконаний, що вибори ще не рішені, після гратуляційну телеграму Рузвелтові аж другого дня, коли встав з ліжка і переконався, що вибори для нього такі програні. Він відразу вислав ширшу телеграму до Рузвелта, в якій гратулював йому за вибір та бажав доброго здоров'я для дальшої праці для нації. Рузвелт відповів йому також теплими словами.

Крім того Вилкі виголосив промову через радіо та сказав, що тепер мусять усі єднатись і забути про ворожнечу. Водночас він заповідав, що засади, за які він боровся все таки добрі і вони колись переможуть.

## ТРЬОХСОТНІЙ АЛЯРМ ДЛЯ ОСТОРОГИ ПЕРЕД ЛІТАКАМИ-НИЩИЛЬНИКАМИ

Американські кореспонденти подають, що коли в Лондоні рознісся 300-ній алярм, заповідаючий новий налет німецьких літаків, то його прийняло населення з далеко більшим спокоєм ніж прийняло свого часу перший алярм. Що кілька минут показувався новий ряд літаків, що скинувши бомби на столицю, зникли в хмарах. І так тривало понад 12 годин без перестанку. Уже вранок, а бомби ще падали. Одна бомба впала недалеко церкви, а в церковній галі були жінки і діти, що співали гимни. Спів перервано, щоб вийшов трохи дим, що наповнив галю наслідком поблизького вибуху бомби. Ціотім розпочато спів наново, так, якби нічого не було. Ось цей випадок є характеристичним для того, як британці приймають німецьке бомбардування.

### ГРЕКИ ПОСУВАЮТЬСЯ В АЛЬБАНІЇ ДАЛІ ВПЕРЕД.

З грецьких воєнних комунікатів виходить, що грецька армія не тільки здержує італійські наступи, але завдає італійцям поважні удари, держачи в засідці коло 5,000 італійських вояків, що боронять альбанського міста Коріці. З Сальоніки доносять, що грецькі частини вдерлись на 18 миль в глиб Альбанії. Знову з Атен подають, що в поблизу Коріці греки забрали в полон до тисячі італійців.

### В ІТАЛІЇ ПЕВНІ, ЩО ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ПОБІДЯТЬ.

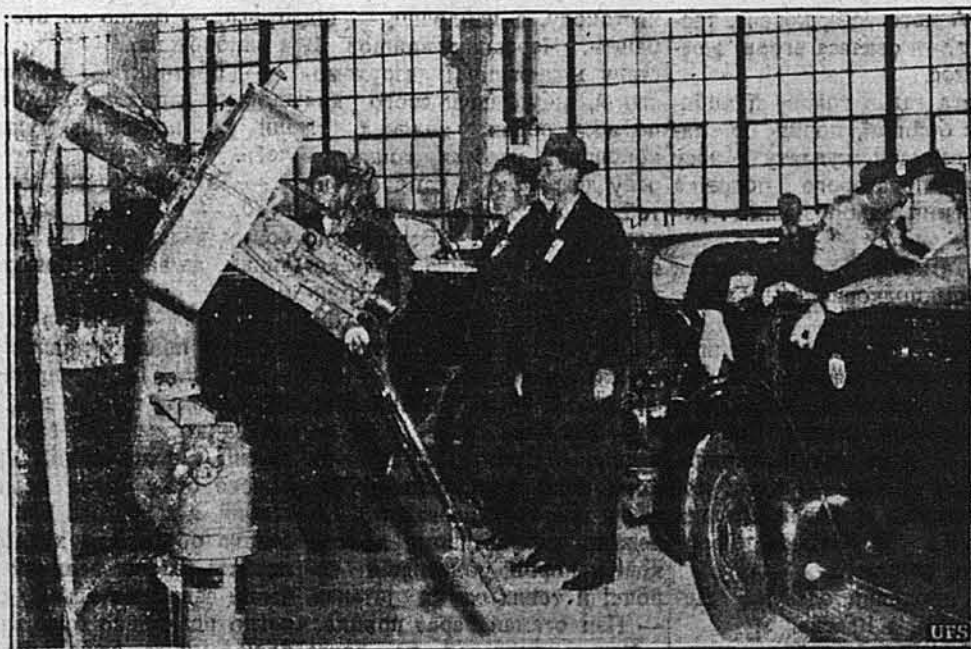
Італійські воєнні комунікати подають, що італійські війська в Греції відбили всі грецькі наступи і всюди ідуть вперед, а італійські летуни бомбардують грецькі міста й пристані.

### ВЕЛИКА БРИТАНІЯ В ДОПОМОЗІ ГРЕЦІЇ.

Бритійський уряд оголосив, що дав до розпорядимості Греції п'ять мільйонів фунтів штерлінгів на воєнні потреби, як теж заняв для воєнних цілей морські бази на острові Крета, що належать до Греції.

### НІМЦІ ПРО БРИТІЙСЬКІ ВТРАТИ НА МОРІ.

Націсти твердять, що британські втрати на морі є тепер на 25% вищі від найвищих втрат підчас минулої світової війни.



ГОЛОВНИЙ ІНСПЕКТОР. — Президент Рузвелт відвідує фабрику літаків Бела в Бофало, Нью Йорк.

## ЯК В ЄВРОПІ ПРИНЯЛИ ВИБІР Ф. Д. РУЗВЕЛТА НАНОВО ПРЕЗИДЕНТОМ

ЛОНДОН. — Урядові кола й весь британський загаль прийняли вислід американських президентських виборів з надзвичайним задоволенням. В Рузвелті британці добачують справжнього приятеля, що вже дав докази приязни, зокрема тим, що відступив Великій Британії 50 контрторпедовців. Вправді в Англії не сумнівались, що Вилкі був би дав допомогу, але побоювались, що заки він перебере уряд, то позиція президента Рузвелта, як щоб він був програв, булаб слабша, а це могли використати Гітлер і Мусоліні для своїх воєнних і заборчих цілей. В побіді президента Рузвелта добачують британці скріплену воєнну допомогу Великій Британії.

БЕРЛІН. — Націстична преса добачує у висліді американських виборів в першу чергу те, що американський нарід не хоче іти до війни. Назагал, як подають американські кореспонденти, німецька преса повила себе коректно. В Німеччині й так надіались, що Рузвелт виграє. Замітне те, що в деякій пресі підкреслюється, що президент Рузвелт має тепер у своїх руках таку авторитативну владу, як її мають Гітлер, Мусоліні й Сталін, та що ту владу дав йому сам нарід. Далі кажеться, що президент зівстав вибраний за свої соціальні реформи, які націсти вважають першим кроком до поміркованої соціалістичної держави. Реформи президента Рузвелта називає націстична преса „революцією в американським публичним життю“, бо вони ніби відступають від американської економічної традиції індивідуального успіху, а перехиляються до ідеї державного провodu.

РИМ. — З італійської преси можна відчутти, що тяжко італійцям радіти з того, що в Білім Домі засів знову той, що є „анти-фашистом“, „торговцем війною“ і одним з тих, що „є найбільш відповідальні за те, що прийшло до війни між державами „осі“ і демократією“. Та найбільше цікавить тепер італійців становище Рузвелта до війни, себто, чи він втягне до неї Америку. Далі італійці переконані, що поновний вибір Рузвелта президентом спричинить міжнародні комплікації.

ВІШІ. — З французької преси видно, що французи вдоволені з того, що Рузвелт буде надалі президентом. З того, що американський нарід зловив при виборах свою традицію, заключають, що американський нарід „схиляється в сторону авторитативного режиму“.

ТОКІО. — В Японії вислід американських виборів вважають потвердженням американського загалу політики президента Рузвелта, зокрема його допомоги Великій Британії й Китаєви, як теж його оборони демократії. При тому преса підкреслює, що Японія, не зважаючи на вислід тих виборів, далі змагається завести в Східній Азії „новий порядок“.

СТОКГОЛЬМ. — В Швеції відіткнули легше, коли дізнались, що Рузвелт вибраний, та що буде задержана надалі дотеперішня американська загранична політика.

БЕРН. — В Швайцарії переконані, що до Білого Дому вернув назад великий чоловік.

### ІРЛАНДІЯ ПРОТИВИТЬСЯ.

ЛОНДОН. — Ірландський уряд симпатизує з британцями у їх війні з державами „осі“, але не думає відходити від неутральності і змінити британсько-ірландський договір з 1938 року, відступаючи Англії свої морські бази. Таке відступлення булоб для Ірландії великим ризиком, бо нарід заявився за неутральністю і за те, щоб її держатись. В Британії таки далі переважає опінія, що Ірландія повинна допомогти Англії виграти війну. Це є велика перешкода для британських кораблів і літаків, що патрулюють моря, що вони мусять переїздити чи перелітати попри ірландські побережа і пристані, а не можуть там задержатись, щоб дістати паливо й те, що їм потрібне.

### НОВИЙ НАСТУП НА ШВАЙЦАРІЮ.

РИМ. — Італійське радіо, а також і преса, заатакували дуже гостро Швайцарію за те, що вона є „про-бритійська“, а не неутральна. Заключають це з того тону, в якому преса пише про війну. Зокрема закидують швайцарській пресі, що вона передає „фальшиво“ про воєнні події в Греції. Далі зазначається, що „італійська терпеливість щодо цього вже осягнула вершок“.

### ПРОТИ НАРУШЕННЯ НЕВТРАЛЬНОСТІ.

БЕРН. — Швайцарське воєнне командування зарядило затемнення цілої Швайцарії, кожної ночі, почавши від 10. години. Це на те, щоб не могли перелітати над нею чужинські літаки. Заразом уряд заложив через свого посла в Лондоні „рішучий протест“ проти британських перелетів через Швайцарію.



## "СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays  
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.  
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.  
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.  
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103  
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед  
новим числом, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.  
Ува. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.  
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

## КОНЕЦЬ ОДНОЇ ТРАДИЦІЇ

У вівторок коло пів сотки мільйонів громадян Злучених Держав пішло до виборчих бюрок, щоб дати там свій політичний вибір, щоб вибрати керманичів цієї держави на наступні чотири роки. Уже це величезне число виборців є одним з замінних фактів політичного життя Америки, бо як довго стоїть американська держава, ще ніколи така велика маса людей не забрала голосу в політиці країни.

Вже ця велика участь виборців показує, що цілий край відчуває, що він переживає надзвичайні часи. Що вони не поміняються, про це не має найменшого сумніву. Можна сказати, що подібні критичні часи переживала американська держава лише два рази: раз, коли вона повставала, коло 160 літ тому; другий раз, коли її існування як цілості було закреслене відступленням південних степів, коло вісімдесяти літ тому.

На вагу ситуації зложилися й загальна ситуація в світі й спеціальна ситуація в Злучених Державах: у світі йдуть революційні перевороти, в котрих квестіонується навіть сама основа, на яких спирається економічний і політичний устрій Америки, котрі згрубіла можна би назвати капіталізмом і демократією.

Ця загальна критична ситуація світу була скомплікувалася ще й тим, що коли в світі зударилася з собою сили, з котрих кожна представляє інший світогляд, в Америці прийшло до виборів, а в тих виборах поставлено кандидатом одної партії на найвищий уряд краю людину, що вже два рази була на цьому уряді. Можна припустити таке, що подібне поставлення тої самої людини втретє на кандидату на початку уряду держави не викликало б ніякої надзвичайної комплікації. Однак, внаслідок певних спеціальних американських тенденцій таке ставлення тої самої людини втретє вважалося протилежним традиціям американської демократії.

Американські виборці станули перед незвичайно складними виборами, в яких зустрічалися з собою преріжні економічні й політичні питання. Підчас виборів громадяни могли зазначити своїми голосами лише, котрих кандидатів вони хочуть, а котрих не хочуть. Не могли вони зазначити, якої політики в ширшому чи вузкому значінні вони хочуть. Через те й за значіння виборів певно повстануть преріжні думки. Ріжні люди будуть їх пояснювати на різний спосіб. Одні будуть бачити в них одобрення одної політики, інші іншої. Певно, одні погляд будуть мати більше слуховності, ніж інші, але певно, що й найслуховніші не будуть мати для себе строго наукових доказів, які на свої висновки має математика.

Одно все таки лишить певним: своїм вибором у третє президентом Френкліна Д. Рузвельта більшість американських громадян признала, що вона не вважає традиції проти кандидатування на президенту втретє обов'язковою.

Це ще не значить, що в Америці на майбутнє не буде людей, які далі держаться цієї традиції. Рішення виборців певно цих людей не переконало. Але на майбутнє, коли ця традиція мала би удержатися, вона буде мусіти добитися законного потвердження.

## ЯК ЖИВЕТЬСЯ ПІД ДИКТАТУРОЮ

У своїх статтях у різних американських часописах Елізабет Вуд описує життя горожан у тоталітарних державах. Вона хоче виділити в них показати, наскільки вище стоять демократичні краї від тоталітарних щодо особистої свободи, свободи висказування своїх поглядів, й щодо свободи в родині пожиттю. Вона видно переконана, що пізнавши це, читачі будуть дорожити демократичною свободою, якою тішимося в Злучених Державах і Канаді.

## Молодь належить уряду.

Під нацистським урядом, пишаві Вуд, діти належать до своїх родичів, лише, поки їм не скінчиться шестий рік життя. Потім бере їх під свою контроль держава, а родичам полишається лиш платити за їхнє утримання. Родичі полишаються лиш фігуркованими головами родини. Невдовзі описує забирається дітей з їхніх домів і мине багато літ, аж вони знова повернуться домів. Але тоді вони вже будуть для родичів чужими, немовби членами іншого племені.

Бальдур фон Шірах, провідник молоді в Райху, сказав в 1932 році: Ми не будемо продукувати гуманітарних людей (чоловіколюбів) та інших слабодухів. Дайте мені шестирічну дитину на виховання, а вона буде належати до мене через ціле своє життя. Коли хлопцеві скінчиться 6 років життя, вступає до елементарної школи. Його учителем є молодий „брунатосорочник“, аж по скінченні своїх обов'язків у таборах, праці й армії. Вимоги при вступі строги, одначе не академічні (наукові); вони складаються з рекорду апіканта в армії й здоров'я. Студенти провадять перші два роки на студіювання політики, етики, економіки націоналізму. Коли хлопці скінчать шість років, а їхні рекорди в урядових записках є добрі, вони можуть майже бути певними, що одержать урядове заняття або посаду в армії, найвищу професію в краї. Вони знають майже все, що треба знати про націонал-соціалізм. Вони не були в своїм домі майже 15 років.

Здібності держити від тепер партія, а їхнє життя в будучині залежить від поведінки підчас цього періоду, що триває десять літ.

Кожну суботу проводять на тяжких виправах і вивчання підручника зброї. Кожний хлопець, що має 13 літ, мусить бути в стані маширувати 13 миль з 11-фунтовим пакунком. Якщо він випаде з ряду, його неміч записується до партійного рекорду. Він взагалі нічого не читає з виїмком того, що йому дає партія. Його вся лектура історії, літератури і мов підпорядкована доктрині партії. Коли хлопець у 18. році життя не дістане гудзика за свастикою, то йому не буде можливо зробити гідну кар'єру в нацистській Німеччині. Якщо він його дістане, він складає присягу з 12 параграфів, з котрих перший звучить: „Фірер має завжди слуховність“.

## У таборі праці.

Хлопці проводять шість місяців у таборі праці. Кожного дня вони працюють по 6 годин з джаганом і лопатою. Опісля вони мають служити два роки в армії. Дається їм докладне виховання в пропаганді, безконечні виклади про національний соціалізм і виставляється їх на небезпечні проби відваги, проби того роду, про які думається, що вони вже щезли на заході з дикими племенами.

Лиш кількох хлопців річно вступає до колегії, і вони не скорше можуть там вступити, аж по скінченні своїх обов'язків у таборах, праці й армії. Вимоги при вступі строги, одначе не академічні (наукові); вони складаються з рекорду апіканта в армії й здоров'я. Студенти провадять перші два роки на студіювання політики, етики, економіки націоналізму.

Коли хлопці скінчать шість років, а їхні рекорди в урядових записках є добрі, вони можуть майже бути певними, що одержать урядове заняття або посаду в армії, найвищу професію в краї. Вони знають майже все, що треба знати про націонал-соціалізм. Вони не були в своїм домі майже 15 років.

## Всі мусять женитися.

Через те, що тоталітарний уряд відбирає всіх дітей від родичів і переміняє їх в рядя для держави, тому уряд вважає за свій обов'язок заохочувати до подружжя. У дійсності ця заохота так сердечна, як тріскання бачаго.

У своїй посліху за нагромадження людського матеріалу нацистський уряд як що не заохочує, то принаймні толерує плодження дітей поза подружжям. Незаконних дітей признається законними, якщо їх родичі ариїці.

Від всіх мужчин - наців вимагається, щоб завели родину, коли мають 24 роки. Деякі корпорації, а переважно урядові агенції, видають остероги, що парубки, що мають 25 літ, можуть сподіватися дальшого авансу, аж тоді, як будуть в стані бути мужами і батьками.

Робиться всякі заходи, щоб „прочистити струм крові в Німеччині“. Є призначена стисла стерилізація як у них, що мають в загалі якісь тисліджені недостачі, складаючи расу. Лікарів карається смертю за затягання якоїсь інформації. Є назначені спеціальні суди для рішення стерилізаційних питань.

Бюро для видачі подружжя дозволив піддає кожного апіканта строгим фізичним оглядам. Тільки здоровий може оженитися зо здоровою й ариєю з ариєю.

Давати інформації про контроль вродин вважається важкою державною провинкою. Хто марнує родинний маєток і в той спосіб наражає на небезпеку утримання дітей і жінки, може бути засуджений на 2 роки в'язниці. Парубки дуже високо оподатковуються.

Подружжю парам дається ріжні винагороди. Чим більше дітей хтось має в родині, тим дешевше може він купити заличні квитки. Переважний части молодих подружжя дається вільні квитки до Гамбурга й Берліну, коштами уряду, щоб вони могли побачити їхній край і бути гордими в плодженню дітей для нього.

При заключенні подружжя, німцеві позичають 1,000 марок у купонах, щоб за них купити товари для дому. Одну четверту довгу уважаються при народженні кожної дитини. Коли його річний дохід не виносить 8,000 марок, він одержує 10 марок, місячного доходу для своєї третьої та четвертої дитини, а 20 марок для п'ятої і шостої дитини; таку допомогу виплачується їм правильно, поки діти не скінчать 15 літ життя.

Подружжя з жидими, заключенні перед 1935 р., можуть бути розв'язані, як судови не подастся іншої причини поза те, що подружжя є заключене з жидом або жидівкою.

Зневажливі зауваги про уряд або фірера можна вважати за причини до розводу, якщо вони вражають чуття мужа або жінки.

(Докінчення буде).

## 3 КАНАДИ

1.

## Канадський українець про обставини в Західній Україні.

Дня 6. жовтня в Українській Галі в Венкувері тамошній українці мали нагоду почути оповідання очевидця, Василя Радзіча, про обставини в Західній Україні під більшовицько-московською окупацією.

Мітинг, на яким промовляв Радзіч, згідно со словами англійського часопису, скликала група українців, що є ворожо настроєна до советського режиму. На тім мітингу були прийняті також кілька комуністичних прихильників. Радзіч утік со Советського Союзу по арештованню советською поліцією і висилці його родичів на Сибір.

Свою промову розпочав він від того, що оповів зібраним як венкуверським комуністам, мабуть українського походження, кричали до нього, щоб мовчав і винісся чимськорше з Венкуверу. Але він тим не журився, що станеться з ним. Він не боїться їх і оповість все, що знає.

Ось такими словами розпочав оповідання Василь Радзіч, 23-літній канадський горожанин, якого родичі є українці, а якого місцеві комуністи пробували застрашити, щоб не відважився говорити про брутальне поступування советських наїздників з населенням Галичини.

По згаданні мітингу, як подає англійський часопис, три комуністи слідували за Радзічем та радили йому на вулиці, що якщо цінить своє здоров'я, то зробить найліпше, як винесеться з міста. Найшовши його на протязі тижня знова в місті, вони повторили свою давню погрозу. Та з неї Радзіч і далі нічого собі не робить. Він є сильно збудований і смілої вдачі, за надто багато перейшов на протязі минулого року, щоб дався застрашити порожніми погрозами більшовиків. Арештований три рази советськими чекістами, а раз японською поліцією, він знає, що не значить наражатися на дійсну небезпеку.

Радзіч родився 1917 року в Виндзор, Онт., де його батько, що саме перед великою війською прибув зо Західної України, працював в автомобільній фабриці. У 1928 р. вернув Радзіч з родиною до Галичини, купив собі там сільсько господарство і збудував негольшу. Його син Василь, щоб не служити в польській війську і не стратити британського громадянства, приїхав

в 1937 р. на кілька місяців до Канади, а опісля знов вернув до своїх батьків у Західній Україні. В осени 1939 р. наступила більшовицько-московська інвазія, як польський уряд і військова команда втекли на румунську землю. Хоч советська влада заявила тоді устами свого прем'єра і комісара закордонних справ Молотова, що вона приходить „визволити“ Західну Україну з польського ярма, за молодим Радзічем почали шукати Г. П. У. як за чужинцем. Родичів Радзіча, хоч вони були українського роду, арештовано за те, що були „куркулями“ і разом з іншими середньо маючими мешканцями села, висселено чи вигнано. Молодий Радзіч ховався по сусідніх селах між приятелями. Згідно з його словами, де ступає більшовицька влада, там зараз крайня нужда. Всі середники поживи забирає раз червона армія. Тому й дуже мало полишилось з поживи для галицьких українців, яких багато відразу почали голодувати. У часі зими, що наступила, багато бездомних українців позамерзло на смерті. У тому часі молодий Радзіч дістався до Львова і зателеграфував до британського консуляту в Москві, благуючи помічі. Одержавши румунську, французьку й італійську візи, мав перейти до Румунії. Однак його чекісти арештували і завернули. Опісля дістався він до Москви, де продав два свої одяги і черевки за 1,200 рублів і за ті гроші дістався через Сибір до Владивостоку. Більшовицька влада дала йому вкниці візу в тій нації, що він буде помагати викликати революцію в Канаді. У Владивостоку більшовицька поліція перешукала його до пазів і пильно оглядала його пасок, одначе не знайшла нічого підозрілого. Один з більшовицьких чекістів стукнув до чола Радзіча, вдвляючись в нього проникливо та говорив: „Хотів би я знати, що там міститься“.

Опісля дістався Радзіч до Тцуруга в Японії. Там був арештований японською поліцією, бо не мав гроша на дальшу подорож. За одержання гроші від товариша подорожі, американця, за зроблену йому прислугу як англійсько-російський перекладач, зателеграфував до британської амбасади в Токіо, а та загарантувала заплату за його перевіз з Кобе до Венкуверу, куди він прибув 26. серпня б. р.

(Докінчення буде).

С. ЧЕРКАСЕНКО.

## ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(74) \*\*\*\*\*

XVIII.

Другого дня надвечір Крига підїхав до хутора старого запорожця, Дмитра Гулого.

Так само, як і хутір Гудими, маєток Гулого огорожено було густим, щільним, міцним і високим частоколом, з тою хіба ріжницею, що на січовий візирь, огорожу було поставлено на шапці, — отже, довкола хутора, опріч цієї майже кріпости, було викопано глибокий рів. У частоколі, в ріжних місцях, пороблено було діри для мушкетів і галіквінці, а над брамою навіть підносилися невисока рублена вежа, що з бойниці її визірала паща гармати, що-права деревляної, але густа окутої грубими залізними обручами.

— „Добре забезпечився старий вояка, — думав Крига,

пильним оком знавця оглядаючи укріплення. — Якщо справді в його збройниці знайдеться хоч стільки вогнепальної зброї, скільки дір у частоколі, то жаден загін татарський не здобуде хутора... Це добре...“

Він ще раз озирнувся, кинувши оком на займище характерника. Кругом хутора, з одного боку, від річки Тясми-на, була толока, вигін для худоби: пастухи коло череди, коло коней, коло овець у ріжних місцях спокійно стояли, спершись на свої кий, й з полінкуватою цікавістю стежили здалеку за незнайомим їдцем. З другого боку, по той бік хутора, зеленіли поля всякої пашні. В одному місці, на широкому, розложистому спаді до річки, можна було пізнати величезний баштан,

облямований уже височенькими довго-й широколистими стеблами пішійки та пишними зеленими соняшниками по краях. То там, та сам вешталася люди, а на баштані працювало сапами кількох загінних жіночих постатей.

— А чого тобі, козаче, треба тут? — озвався згорі, з великим голосом.

Крига задер голову й побачив у бойниці, поряд із пащею гармати, кудлату голову якогось пристарого чоловіка з довгими запорозькими вусами.

— Та хотів би побачитися з паном полковником Гулим, відповів Крига.

Собаки в дворі, почувши чужого, позбігалися до брами й зняли страшне валування. — Деся на пасіці полковник! — намагався перекричати собак голова. — А хто добивається?... А бодай ви виздихали!... І звідки? Треба сказати старому... — Городовий осавула, Денис Крига, з Канева.

Голова ще раз оглянула гостя з цікавістю й заховався. За хвилюк почув Крига, як вона покрикнула на собачню,

відігнавши її від брами, а далі все стихло. Чекаючи, поки йогі впустисть, канівський гість оглядав уважно околиці й не величку, але міцну фортецю старого характерника.

Сонце заходило. Довгі тіні послалися від вершинки, від частоколу, а найдовша — від башти. Чередний вишшов із стану мальовничої нерухомості й, жбурляючи свого кня по неслухняних воловах та коров'ячих хребтах, гонив череду до річки. Те саме робив табунщик з другого кінця широкого вигону. Безпорадно скаржилися на свою дурню долю вівиці... На баштані сходили до гурту двічата й жінки, скинувши сапи на плечі й весело перегулюючи.

Нарешті брама розчинилася. — Віжджай, пане осавуло, в двір, — промовила вже знайома пелехата просива голова на широкіх плечах, що на лежали здоровенному чоловікові в чорний полотняний сороччі й таких самих штанях. — Пан отаман зараз підїде.

Крига не дався на друге прохання і віхав брамою на широкій двір, що скидався швидше на маленький січовий

майдан. Брамний зачинив браму, й гість тепер тільки зауважив, що він орудує лише лівицею, що, замість правиці, в нього теліпається брудний, порожній рукав.

— „З колишніх невольників, мабуть, — подумав про себе Крига. — Видно по вусах, що за запорожців...“

— Братчик? — не втерпів, щоб не запитати, він, кинувши на порожній рукав, — де?... — Та братчик же, пане осавуло, — відповів, замкаючи браму, пелехатий. — Під Феліним, де загинув батько Самійло.

— Чув, — хитнув головою Крига й почав оглядати двір. По один і по другий бік його стояло по три довгі хаті, що скидалися на запорозькі куріні, тільки менші. Далі з одного боку була величезна стайня, а з другого так само велика обора для худоби. У глибині зеленів великий овочевий сад, а по всьому саду різно розкидано було вулі з бджолами, — отже, разом і сад і пасіка. Перед хатами теж красувалися ще не старі, але великі, високі й розлогі липи,

а під ними стояли довгі столи з довгимиж таки скам'яниці до них.

— „Хм... все просто, не попанському, — думав Крига, — алеж кріпко й ґрунтовно, погосподарськи...“

Під валування псів підїхав він до стайні, зіскочив з коня й почав розкульбачувати. В цю хвилю з саду вишшов здоровенний дідуган із сивою чуприною на голові, дбайливо підголений, з білими вусами, що спадали йому аж на груди, в чистій полотняній сорочці з широкими рукавами, в темно-червоних широкіх запорозьких штанах і чорних чоботях. Ішов, не поспішаючись, але твердою ходою, і здалеку вже вдвлявся в гостя.

— Семене! — гукнув на безрукого, — чом же ти не гукнеш на когось із хлопців, щоб узяти коня? Є хто на стайні?

— Прокіп, батьку.

— Кажі йому взяти коня!... Кинь тую справу пане осавуло, — без тебе впорують.

Крига лишив коня й пішов назустріч запорозькому патріарху.

— Здорові були, батьку отамане! — промов, низенько вклонючись.

— Здоров, здоров, синку!... Вони тричі почоломкалися. — Як тебе? Крига, — любонь, казав Семен?...

— Денис Крига, батьку. — Міцне, холодне, прізвище... Чи не братчики найменували?...

— Братчики, батьку.

— Та ж кажу... То ти з братчиків?... Ну, ходи до хати: десь іздорожився добре, — з Канева ти?

— З Канева, батьку, але по дорозі ночував на хуторі в нашого полковника.

— Якого це?... В Петра Гудими?

— У ньогож.

Легенька тінь промигнула світлим обличчям старого січовика, й Крига догадався, що не у великій уподобі в нього канівський старший. Та господар же звів тую тінь, і в яєних старчих очах його знов засвітилася іривитність.

— Ти від нього до мене? — Ні, батьку, сам від себе. Маю діло одно до вас.

(Дальше буде).



# КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

## Допомога жертвам війни.

На протязі останніх двох місяців Український Конгресовий Комітет відбув кілька нарад, на котрих була обговорена основна справа допомоги українським збігцям та іншим жертвам теперішньої війни в Європі. Були пороблені заходи, щоб дістати дані про розміщення українських воєнних збігців по різних країнах Європи та налагодити зв'язки з комітетами, які забезпечували безсторонний розподіл допомоги на виключно гуманітарній основі.

Стверджено при тому, що всі емігрантські українські організації в Європі, які виступають під фірмою Українського Червоного Хреста, це або відділи Червоного Хреста той держави, де ці організації знаходяться, і тому підлягають розпорядкам чужої централі, або це звичайні допомогіві комітети. Тому в кожнім випадку треба перевірити, які громадські групи в них заступлені.

На нараді Конгресового Комітету, що відбулася в Нью-Йорку 19-го жовтня, стверджено, що допомога українським збігцям можлива поки що тільки в тих країнах, що не обхоплені війною. Комітет продовжує далі підготовку акцій, а тимчасом закликає українських громадян в Америці, щоб переводили збірки на місцях на Допомоговий Фонд і пересилали зібрані суми на руки касієра Конгресового Комітету.

Згідно з даним йому на Конгресі у Вашингтоні дорученням Конгресовий Комітет буде контролювати збірки, перешле їх при першій можливості на допомогу українським жертвам війни і буде здавати прилюдні звіти з доповідної акції.

## Рекордування української музики.

Підучи назустріч піднесеному з різних сторін бажанню, Конгресовий Комітет рішив дати почин до рекордування зразків української музичної мистецтва у виконанні визначених мистецьких сил. Згідно з загальним бажанням, в першу чергу мають бути зроблені рекорди українських пісень у виконанні хору проф. Олександра Кошиця. Попри добровільні дати, коштів рекордів буде покритий передовсім замовленнями тих, що хочуть їх мати.

Для переведення цієї справи Конгресовий Комітет поклик

кав до життя комітет рекордування творів української музичної мистецтва і запросив у його склад музичних фахівців: Олександра Кошиця, Теодозія Каськова (Нью-Йорк), Льва Сорочинського (Оліфант), Івана Королишина (Дітройт) і Петра Ординського (Нью-Йорк). Цей комітет має завдання спопуляризувати справу рекордування української музики, організувати збірку датків і замовлень на рекорди та займатись мистецьким виконанням рекордованих творів. До поміч музичний комітет може покликати ширший комітет з громадян, що готові допомогти цій культурній справі.

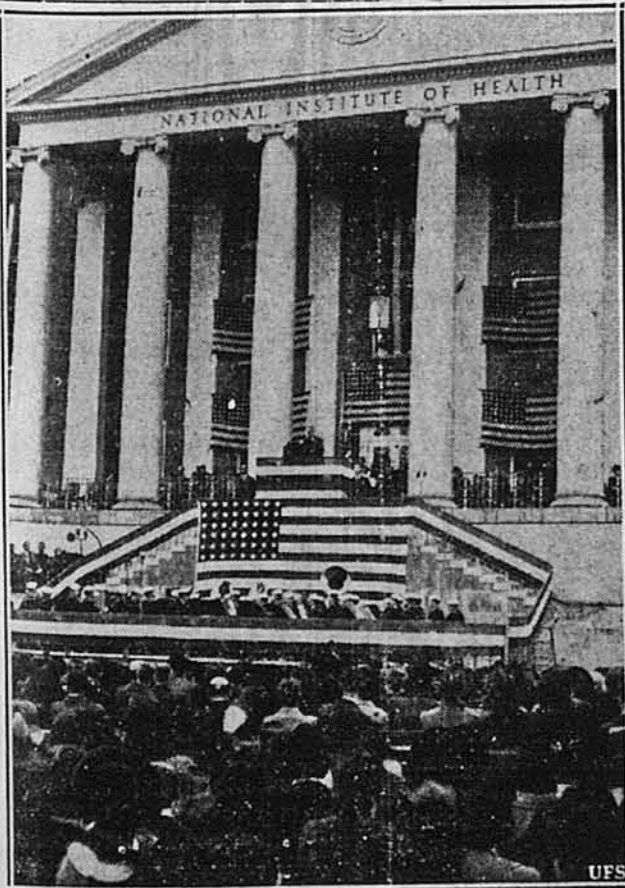
На нараді Конгресового Комітету з 19-го жовтня усталено в порозумінні з представниками музичного комітету, що в першу чергу буде зареєстровано 20 хорових пісень у виконанні хору проф. О. Кошиця. Ухвалено приступити негайно до збирання замовлень і належитість наперед, назначено ціну \$10.00 за цілу збірку („сет“) 20 пісень (десять об'єднаних рекордів). У продажі ціна рекордів буде значно вища. Замовлення і гроші приймає касієр Конгресового Комітету.

Рекордування пісень хору О. Кошиця зачнеться аж тоді, коли буде зібране достаточне число замовлень. Конгресовий Комітет заведе зложеними грішми, робити виплати в зв'язку з рекордуванням і бере відповідальність, що замовляючі дістануть рекорди, або гроші будуть їм звернені.

## Склад Української Конгресової Ради.

На останній засіданні з 2-го листопада у Філадельфії Конгресовий Комітет рішив пригадати усім центральним організаціям Української Конгресової Ради, що Конгрес Американських Українців у Вашингтоні доручив виконання ухвал Конгресу і далі налагодження акцій тутешніх українських організацій на допомогу державним змаганням України Конгресовому Комітету.

У зв'язку з тим Конгресовий Комітет заявляє, що кожна центральна організація в Конгресовій Раді, яка почала або пічне вести окремо акцію в політичних або інших справах, яких налагодження Конгрес доручив Конгресовому Комітету, тим самим перестав бути членом Конгресової Ради.



ПОСВЯЧЕННЯ. — У місті Бетесда, Меріленд, посвячено Краєвий Інститут Здоров'я, виставлений коштом 4 мільйонів доларів. У своїй промові на святі президент Рузвельт підкреслював вагу здоров'я для „повної оборони“.

# 3 МУЗИКИ.

## НЬО ЙОРК, Н. Й.

Ювілейний концерт нью-йоркської греко-католицької парохії, що відбувся 27 жовтня в „Карпатія Гол“, пройшов з великим музикальним успіхом. В концерті брали участь артисти: п. Марія Соція, проф. Антін Рудницький, як теж хор церкви св. Юра, під проводом п. Теодора Онуфріка.

Для мене було цікаво почути, не знаю вже який раз, нову обробку наших народних пісень в „концертній“ формі солоспіву з фортепіаном. Про засади такого опрацювання нашої пісні недавно була цікава стаття проф. Рудницького в „Св.боді“, а на концерті була нагода ще раз прослідкувати, як ті засади переведено в діло. І треба сказати, що дійсно маємо діло з цілком новим і цікавим явищем в галузі обробки народної пісні взагалі. Замість співу з традиційним „супроводом“ фортепіана, як то водиться здавна, маємо дует голосу з інструментом, в якому ролі обох партнерів є рівно цінні, й при тому цілком самостійні, але об'єднані одною провідною лінією, заложенною в мелодію.

В процесі ділення цих двох чинників провідна ідея твору переводиться в голосі до всіма його вокальними засобами та в зеднанню зі словом, і разом з тим так ідея ложиться в морі фортепіанової техніки в цілком іншій формі виразу, розкладається на всі фарби спектру, мов світло в водогрою, а мелодія, майже постійна-непорушна, звязує й об'єднує все в одну цілість. І ви чуєте не спів, якому „приграв“ фортепіан, а дует голосу з інструментом, а разом з тим чуєте нашу пісню в такім пишнім і новім убранні, якого вона до цього часу не знала. Все вабить вас новою, цікавою, іноді чарує, іноді непокоїть, але завжди дивує й осліплює. Такого опрацювання пісні не має жадний народ. Українці можуть з гордістю сказати, що їхні композитори зробили великий вклад в світову музичну літературу, вклад, який ще чекає своєї оцінки, але у всякім разі небувалий до цього часу і цілком оригінальний.

Але що дорогий крам викликає й більш вимоги, то й цей новий напрям в трактовці народної пісні та її опрацювання викликає деякі заваги та побожання. Ці заваги й побожання виникають перше всього в галузі органічного, чи льогічного зв'язку фортепіанової партії з вокальною, по старому кажучи — голосу (мелодії) й акомпаніменту. Цей зв'язок цілком природно полягає в дечому, що взято власне з мелодії, яка є темою роботи, її ґрунтом, а також об'єднуючим, первинним. Це спільне „дещо“ й виже та об'єднує обидві самостійні партії в один дует. Отже треба сказати, що в переслуханнях пісень, в деяких моментах, а іноді і в цілих номерах, переслада в самостійності партій приводить подекуди до цілковитого нищення цього органічного зв'язку, або навіть до такої розбіжності, що тільки загальна созвучність дозволяє обоєм партіям на співпрацю, — фактично-ж вони так взаємно далекі, що коли їх розднать та переслухати окремо, то ніхто не сказав би, що вони були колись разом, та є частинами одної цілості. Отже це гасло робить вражіння від усього твору, що маємо діло не з живим організмом, а з випадковою схожимою, але ріжними по суті звучаннями, зручно об'єднаними в інтересах моменту („ad hoc“) не льогічною конвенцією, а тільки капризом композитора. Так як буває в „дзекс музиці“ (нехай мені буде вибачено за вульгарне порівняння): Там на тлі широкої мелодії, цілком чужою загальному, нічого сенсу, характеру й темпераменту, вирізняється муришню „частушку“ з усіма її африканськими спеціалізмами, химерною акцентівкою, дражливими синкопаціями й нічними дикунськими прикрасами, не звязуючи на те, що головна мелодія не має нічого спільного з цим добром.

Далі. Пишна високо-виртуозна фактура тих укладів творить фортепіанову пересладованість, порушує в душі рівновагу обох партій, вокальної й інструментальної, та уводить останню за межі органічного їх зв'язку. Як і переслада в са-

мостійності, вона отягчає самий твір, та при всій ріжнорічності в дрібницях, творить загальну одноманітність завдяки звуковій перенасиченості та завше однаковій температурі. В деяких місцях слухач помічає просто фізичну потребу меншої звучності, більшої простоти й стриманості. В очах починає мерехтати від цієї пишної сорокатости в стилі „рококо“ й око шукає не фарб та пишнотворної позолоти, а простого дерева й каміни, щоб відпочити. До того ж в деяких місцях, особливо в перергах між віршами пісень, ця переслада переходить в стомлюючу, зайву балаканину, межуючу з базіканням (Барвінського „Косарі“, „Ой, зійди, зійди“), і тим розхолоджує й понижкає тонус вражіння.

А саме, головне що композитори, опрацюючи пісню, деколи забувають генезис пісні, та те, що вона є твір не тільки музикальний, а в першу чергу словесно-музикальний. Себто, що порядком її чинників: подія (сюжет), слово, що розказує про подію (літературний бік), а потім мелодія, що оспівує подію (музикальний бік пісні). Отже в нашій пісні музика родиться зі слова, а не навпаки, і через те підлягає йому й повинна ілюструвати сюжет, та розкривати емоціональну суть слова. Тож директиви дає в першу чергу слово, а музика їх виконує. Через те, коли маємо діло з пісню, то й хочеться чути в фортепіанній те, що діється в пісні. Тут-же часто буває так, що фортепіан товчється сам по собі, не звертаючи уваги на пісню, а пісня в цей час виспівує своєї. В таких моментах і виявляється найбільше розрив, між брэк, органічного зв'язку між обома партіями дуету. Від цього тратить на цінності й вази вся цілість, а переслада в самостійності партій може бути виправдана тільки звуковим боксом справи, себто цілком формально. Колиб такіми пишними засобами були ілюстровані хоч головні частини пісень, підкреслені головні менти сюжету — це булоб гардонозю. Тоді й технічна сторона опрацювання булаб логічно виправдана й зрозуміла.

(Кінець буде).

## ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Казис Відікавказ, Філадельфія, Па. — Простуємо згідно з Вашим донесенням, що б. президент Литви, Антанас Сметона ще не прибув до Злучених Держав.

Нову щіточку до зубів навести перед ужиттям поставити до склянки з зимною водою. Це запобіжить випаданню волосся з щіточки й продовжить її життя.

ХТО ХОЧЕ нагадати собі ПРО СЕЛО, яке він знав, а при тому ПІЗНАТИ нові питання життя, що станули перед селом по війні, най прочитає збірку оповідань ВАСИЛЬ ТКАЧУК СИНІ ЧІЧКИ ЦІНА 50 ЦЕНТІВ "СВОБОДА" 41-83 GRAND STREET, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ БЕЙОН, Н. ДЖ. ПОЗІР! УКРАЇНСЬКА КАТ. ПАРОХІЯ УСПЕНІЯ ПР. БОГОРОДИЦІ — вштовтує — В НЕДІЛЮ, 10. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 10, 1940) В ГОДИНІ 4. ПОПОЛУДНІ В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ, 26 E. 25th ST., BAYONNE, N. J. ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО По спільній Службі Божій буде павахиза за полєгалих Героїв. В 4. годині пополуноді концерт. Програму виконують шкільні діти під проводом СС. Васильяков. Союз відіславить п-на Мильдред Мильянович, п. Василь Гела і п. Гр. Шустикевич. При аккомпаніменті п-ниста п-на Ольга Дмитрів. Святочну промову скаже п. Б. Катмай, що недавно прибув з краю. Панаїоні Громадських і Громадян! Листопад 1919. доказує, що Україна жє життєм, що його ніхто й не відає. Тому треба нам відійняти п'ять тьх сьвітлх днів, винашути пам'яті Героїв і скріпити наші сили до боротьби за країну дозю України. Вступ панаїоні Комітет.

## ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори Тов. Любов, від. 45, відбудуться у неділю 10. листопада, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Проситесь членів, щоб зійшлись зараз пополуноді, бо описі будуть збори окржних від. У. Н. Союзу. Пригадуйтеся членам, котрі залягають за вкладкою, щоб старались і вирівняли, бо у цім місяці буде замкнення книг і приде контроль. Не гарно буде контроль дивитись на це і перечитувати довгі. Хто з членів хоче виплати нового члена, може не зробити сего тижня і причинити членство в рядах У. Н. Союзу. Приходьте всі на збори почитує як стоїть справа і які користі приносить організації. — Василь Страковский, пресд.; Антін Гарасим, кас.; Георг Малик, секр.

ФРАНКОФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу 9. листопада, в год. 7. вечером в У. Н. Домі. 2171 Вакелін ул. На ці збори обов'язково має явитись кожний член без ріжнич, чи буде платити чи ні. Є дуже важкі справи до погодження. Довгуючи членам пригадуйтеся, щоб вирівняли свої записки. Проситесь членів не забувати про нових членів до У. Н. Союзу. Сподієм свій озовок, щоб наш відділ не остав позаду інших. — Уряд: М. Андрий, пресд.; Г. Михалюк, кас.; П. Омельник, секр.

НЬОАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу 9. листопада, в укр. галі, 675 Сант 19 стр., в годині 7. вечером. На тих зборах обов'язково мають бути присутніми всі члени відділу, бо є до погодження біжучі справи, як рівнож Давид, і планувати 20-літнього ювілейну відіду. Напоминається членів, щоб платили свої місячні вклади на зборях, бо на те і збори; не можна пригадати до останнього дня, бо тим робиться прикрість урядові, котрий мусить вислати розметчас до головної киси. — Т. Боднар, пресд.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, фін. секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори т-ва ім. Дм. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 10. листопада, в год. 12.30 пополуноді в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Просимо членів прийти на збори завчасу, бо в другій годині розпочнуться окржні збори відділових урядників У. Н. С. — Уряд: Я. Лениняк, секр.

IRONDEQUIT, N. Y. — Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка від. 289, відбудуться в неділю 10. листопада, в 2. годині пополуноді, в домі, де знайшовся. Проситесь членів прийти на ці збори бо маємо важкі справи до погодження. — Н. Головка.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Збори Сестринської Рок. Пр. Богородиці, від. 36, відбудуться в неділю, 10. листопада в галі церковній в годині 2. точно. Уряд визнає членків, щоб явились на означений час, бо маємо важкі справи до вирішення. Напоминається тим сестрам, котрі догують, щоб прийшли на збори і вирівняли свої вклади. Приходьте сестри на означений час і приєднайте до собою нових членів, а отримаєте нагороду за приєднання. — За уряд: Марія Гойсак, пресд.; Настасія Гришак, кас.; Марія Ходак, секр.

ТОЛДІО О. — Місячні збори Бр. св. Николая, від. 167, відбудуться в неділю, 10. листопада, в 2. годині пополуноді в галі де знайшовся. Проситесь всіх членів прийти на збори, бо є важкі справи до погодження, котрі повинні бути погоджені на цих зборах, а не притримувати до інших зборів. Пригадуйтеся довгуючим членам, щоб сплатували свої вклади та залегали процент, щоб потім не парикали, що їх називає є читані на ричних зборах. — Д. Мельський, пресд.; Т. Васильоник, кас.; Ів. Кузьматинський, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 9. листопада, в годині 6.30 вечером в домі Громад, 322 Лоренс Стр. Проситесь членів місцевих і глосамісцевих, щоб тож прийшли на час, бо є важкі справи до вирішення. Також проситесь членів, щоб вирівняли залеглі довги, бо не місяць, в котрім ми замикаєм річні рахунки. Тож кожний член повинен мати на увазі, щоб контроль не переглядав довгів на другий рік, як також, не критикувати сам себе пильнувати, щоб не зарізались на суспензю, а потім платити, що уряд тому иишні! Отож ут виши уряд неса тільки членів, котрі зов'язують платити свої вклади. Також проситесь Вас членів і виплати нових членів до У. Н. Союзу. — Уряд: Ів. Сорока, пр.; Ів. Яшка, касієр. Ів. Сорока, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. м. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 10. листопада в год. 2. пополуноді в Набожницького. Проситесь всіх членів прийти на збори. Припоминається довгуючим членам, що Товариство не буде за них платити, до У. Н. Союзу; наколи не заплатять, будуть суспензовані. — Ляко Шегера, пресд.; Дмитро Федина, кас.; Н. Лєнндр, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. — Збори Тов. Ур. Січ, від. 59, відбудуться в суботу 9. листопада, в год. 7.30 вечером в галі під церквою. Пригадуйтеся членам, що оголошення подається на збори на то, щоб члени приходили на збори, як рівнож щоб місячні вклади були на руках урядників найпізніше до 20. кожного місяця. Тоді уряд не буде знізитись з василькою розмету до головної канцелярії. — Д. Чернявський, пресд.; М. Галькевич, кас.; І. Ганна, секр.

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Дністер, від. 361, відбудуться з суботу, 9. листопада, в Карпатія Галі, 217 1st 6 ауд. у Нью-Йорку тощо в год. 8. вечером. Присутність усіх членів є кончена та обов'язкова. — В. Іваник, рек. секр.

СІРАКЮ, Н. Й. — Місячні збори Ур. Тов. Січ, від. 39, відбудуться в неділю 10. листопада, в сали Укр. Нар. Дому, в годині 3. пополуноді. Всі члени обов'язані на цих зборах: явитись, тожчас, бо є важкі справи до погодження. Рівнож проситесь членів, щоб помогли сплатували свої залеглі місячні вклади, як також вирівняли інші довги. — А. Гайдук, пресд.; І. Лєсюк фін. секр.; А. Кулик, кас.; І. Камеюк, рек. секр.

## ДО ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ!

В ФІЛАДЕЛЬФІ, ЧЕСТЕР, ТРЕНТОН, ВІЛІАМСТАВН, МІЛВІЛ, ФІНКСВІЛ, ВІЛМІНГТОН, БРІДЖТОВН, БРІСТОЛ, БРІДЖПОРТ, КЛІФТОН ГАЙТС, ГІБЛЕСВІЛ І КОЦВІЛІ.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА, ЩО :

## ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ВСІХ ПОВИЖЧИХ ВІДДІЛІВ ВІДБУДУТЬСЯ

В НЕДІЛЮ, 10. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 10, 1940) В ДОМІ ГОРОЖАН, 847 Н. ФРЕНКЛІН УЛ., PHILA., PA.

Початок зборів точно в 2. годині пополуноді.

На тих зборах повинні бути заступлені всі відділи. Обов'язком кожного урядника відіду бути прийняти на цих зборах. Не будуть останні загальні окржні збори перед конвенцією, тому задачею кожного відіду є вислати своїх представників на обговорення важких справ нашої організації. На зборах буде присутній головний пресдидик М. МУРАШКО.

ЗА ОКРЖНИЙ КОМІТЕТ:

С. Слободян, гол. радий У.Н.С.; С. Рудакевич, пресд.; П. Чопик, касієр; С. Гвіздь, секр. 55, 61

## ПОВІДОМЛЕННЯ!

ДЛЯ ВІДДІЛІВ 127, 149, 299, 304 І 351 У. Н. СОЮЗУ З БОФАЛО І ОКОЛИЦІ!

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА, ЩО :

## ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ЗГАДАНИХ ТУТ ВІДДІЛІВ ВІДБУДУТЬСЯ

В НЕДІЛЮ, 10. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 10, 1940) В ГАЛІ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ, BUFFALO, N. Y.

В годині 12:30 в полудне, зараз по Службі Божій.

На ці збори повинні прибути конечно всі урядники й члени вище поданих відділів. У важких організаційних справах будуть промовляти головний фінансовий секретар-касир Р. Слободян і організатор У. Н. Союзу А. Маланчук.

258, 61

Головна канцелярія У. Н. С.

## УВАГА! ИОНКЕРС, Н. Й. УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ИОНКЕРС, Н. Й.

— вштовтує —

## ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 10. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 10, 1940) В ГАЛІ ЦЕРКОВНІЙ при CHESTNUT ST. and RIVEVIEW PL., YONKERS, N. Y.

ПОЧАТОК У ГОДИНІ 4. ПОПОЛУДНІ.

Вступне слово виголосить о. М. Кінаш. Святочну промову виголосить п. Е. Ляхович. Баритонове солю відіславє п. Петро Ординський. Хор „Боян“ і хор шкільних дітей, під управою п. М. Фатюка. Аккомпанімент ляно, пана М. Сєреда.

Приходьте усі й пошануймо тих, що життя своє дали за Волю України!

261

Комітет.

## ПОЗІР! СОНОЕС, N. Y., І ОКОЛИЦЯ ПОЗІР!

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 10. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 10, 1940)

По службі Божій павахиза за полєгалих борцїв, відправить о. М. Мартинюк, в годині 6. вечір. Концертна програма в Галі Укр. Парку під управою учит. М. Сокольського.

Повиністю всіх українців місцевих і з околищ взяти численну участь. Запрошує

Комітет

## ПОЗІР! ФІЛАДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ!

Старанням Музичного Товариства зі співпрашею Товариства Українсько-Американських Горожан

— відбудуться —

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ В НЕДІЛЮ, 10. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 10, 1940) В УКР. ГАЛІ, 849 NORTH FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ПОЧАТОК У ГОДИНІ 8. ВЕЧЕРОМ.

В концерті візьмуть участь: 1. Хор „Американ Гілд“ під дерективною др. Володимира Грігачіса відіславють частини з опери „Тарас Бульба“, „Кармен“, „Хованщина“, „Фауст“ і шєдрєву Лєонтючка. 2. Інструментальне тріо, професор Філіп Дубас, — скрипка, Іван А. Томас, — чєло, — чєло і др. Володимир Грігачіс, — волю. 3. Оперний співачи: Іван Великанів, — тенор, Петро Козакевич, — баритон, і Гєлмі Розмєл, — сопрано. 4. Танкові солісти: Ольга Березюньська, котра недавно прибула з краю і вже вступала, як класична танцюристка через 6 тижнів в Аркеде Кофе у Філадельфії. Маруся Пєгєра, учениця Дмитра Чутри. Дохід з цього концерту призначений на початковий видатки приготування опери „Тарас Бульба“, що буде поставлена в Філадельфії в місяці грудні.

261

Комітет.



# ФУТРА МИХАЙЛА ТУРАНЬСЬКОГО

ВИРОБЛЕНІ У ВЛАСНІЙ ФАБРИЦІ

FEATURING BLACK PERSIAN LAMB



In the new Yoke Backs and Rippling Lines.

Style, quality and workmanship are combined in our coats. Made to your individual measurement in our own establishment.

In different types of Persian Lamb character skins.

Select your own choice of skin and your style.

Combine these into a beautiful coat.

We are not affiliated with any other branches.

The Below Address is Our only location.



## MICHAEL TURANSKY

350 - 7TH AVENUE

Lackawanna 4-0973

NEW YORK, N. Y.

SATURDAY TILL

Thursday till 8 P.M.

BETWEEN 29th & 30th STREET'S  
16th FLOOR  
FROM 9 TO 6 P.M.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ  
ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШІЙ  
ЦІННИК КНИЖОК ДО: "СВОБОДА", 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N.J.

### ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. Св. Стефана, від. 221, відбулися в неділю, 10. листопада, в 12 год. в полудне, в селі церковній при Окей-Рейс-суї. Просили всіх членів обов'язково явитися на збори. Ф. Васильовський, пресд.; О. Дутчак, кас.; Т. Шпікула, секр.

WHITESTONE, N. Y. — Місячні Тов. Прогресс, від. 129, відбулися в суботу, 9. листопада, в 8 год. ввечері в домі тов. Стелі Левинської, 149-17 — 45 Road. Просили всіх членів прийти на цей мітинг, бо є важкі справи до погодження. Невипущений член заплатити кару після статута. М. Мрикала, пресд.; М. Наран, кас.; М. Дзвирський, секр.

ДІПРОНТ, МІШ. — Звичайні місячні збори Тов. Укр. Нар. Союзу, від. 292, відбулися в неділю, 10. листопада, в гол. 2. пополуноді в галі Укр. Нар. Дому при Martin. Пародію секр. р.к зближається до кінця і Ви кожний повинні, запам'ятати себе, що Ви в тім році зробили для відділу і Союзу. Є ще нагода, зробити до кінця року. Я маю на думці пригладити тим членам, котрі мають за звичай чомусь затягати з вкладками, хай кожний старатися їх виправити, щоб кожний старатися їх виправити, щоб кожний старатися їх виправити, щоб кожний старатися їх виправити. Не пробуєте звертати тикетів, тільки гроші, щоб оминати не баганих аргументів. Іван Форис, пресд.; Петро Кізел, секр.; Ілія Андрушенюк, касер.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Даравішніна, від. 275, відбулися в галі церковній, Сусик і Грін вул., в неділю, 10. листопада, ввечері в 8 год. Просили членів і членів як рмісцевих так і позамісцевих, бо є важкі справи до погодження. Кожний член і членів повинні виправити свої вкладки перед річними зборами, щоб урядники могли злати чистий рахунок на річних зборах. Гречин, пресд.; Рибак, про. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. "Зоря", від. 69, відбулися в суботу, 9. листопада, о год. 8. ввечері в Карпаті Галі, 217 Іст 6 вул. Просили всіх членів прийти на збори. Михайло Ликтей, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280, відбулися в неділю, 10. листопада, в гол. 2. пополуноді. Просили всіх членів прийти на ці збори в ознамені часу. Рівнож пригладити до довжним членам, щоб старатися виправити залежності і рівнож платити перед 25-тим. За уряд: О. Запотоцький, В. Захарчук, Р. Рубльовський.

ЧЕСТЕР, ПА. — Збори Бр. Св. Св. Духа, від. 237, відбулися в неділю, 10. листопада, в 3. годині пополуноді в Укр. Нар. Домі. Просили членів прийти кінцею і на означений час. Уряд.

НОВАГІМПТОН, ПА. — Мітинг Тов. Укр. Сіових Стрільців, від. 44, відбулися в неділю 10. листопада в українській православній галі на Нупорт Евані в годині пів до другої пополуноді. Взяється всіх членів прийти на мітинг і заплатити свої місячні вкладки. Особливо ті члени, котрі більше довгоють, то при кінці року повинні свої довги сплатити на будучий рік більше не затягати. За уряд: В. Шишка, пресд.; А. Бодик, кас.; Л. Демчук, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбулися в Укр. Нар. Домі в неділю 10. листопада, в 12. годині в полудне. Просили всіх членів прийти на збори і виправити свої залежності, бо рік кінчиться, так щоб не переносити довгу на другий рік, бо се не добре буде про новий уряд, котрий буде вибраний на рік 1941. За уряд: Н. Залерський, пресд.; С. Морозович, фін. секр. і касер; І. Жук, рек. секр.

### МУСКУЛЯРНІ БОЛІ УСУВАЄТЬСЯ СКОРО

Не терпіть мускулярних болів без потреби. Тисячі людей вдовольнилися чудовим звільненням від ревматичних болів, від болю в мускулах, від болю в зчленуваннях, від болю в м'язах, тільки через натирання Пейн-Експеллером. Цей сенсационний лік приносить славетну полегшу скоро. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером з якорем на опакуванні.

UKRAINIAN 121

Regardless of Price  
**NO BETTER WHISKEY IN ANY BOTTLE**  
SINCE 1923



90 Proof 70% grain neutral spirits  
WILSON DISTILLING Co. Inc. Bristol Pa.

### ПОСМЕРТНІ ВІСТІ



В середу, 6. листопада, умер у Нью Йорку член 361. Відділу У. Н. Союзу

СТЕФАН ДЕРКАЧ.

Покійний походив з села Стінка, повіт Бучач, Галичини. Родився 1876 року.

Полишив жену Йосифину й сина Михайла, котрий є в Старім Краю.

Похорон відбувся в суботу, 9. листопада, в 2. годині пополуноді, з похоронного заведення 136 Іст 7. вул., звідки тіло буде відправлено на цвинтар Лінден, Н. Дж.

Нехай земля буде йому пером!

П. Кучма, секр.

### ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

### НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

Заряд Української Прес. Громади є тої думки, що ви, котрі приходите на представлення які дає наша громада, є вправні з них вдоволені, тому очікуєте з нетерпеливістю цього оголошення:

В НЕДІЛЮ, 10. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 10, 1940) В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ, 675 САВТ 19. УЛІЦЯ, НЮАРК, Н. ДЖ. відіграється дуже гарне і поучаюче представлення в веселім переході в 4 діях

### АРЕНДАР В КЛОПОТІ

Є це вірний образ з життя Українського Народу в Галичині. Прийдіть ті, що знали, й ті, що не знали в своїм житті жидівсько-панських хитрощів, а побачите, як свідомі однієї великої боротьби з того рода ворогами. Молодіж приходить! Це для нас історична наукова картина з життя й боротьби наших батьків. В цій картині виступають добрі сили, що дає запоруку повного вдоволення для публіки. Початок в 7. год. ввечері. Вступ тільки 35 цт.

Ремісер Йосиф Буката.

Чистий дохід на будову Українського Народного Дому. Не омиліть нагоди бачити це представлення.

### ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.

ВАЛЬ

ТОВАРИСТВА ТАРАСА ШЕНЧЕНКА ВІД. 64 У. Н. С.

ВІДБУДЕТЬСЯ:

В СУБОТУ, 2. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 2, 1940)

НА "WASHINGTON HALL", 78 GOODWIN ST., PATERSON, N. J.

MUSIC BY A FIRST CLASS ORCHESTRA. — TICKETS 55¢

### ФАРМИ НА ПРОДАЖ



### ОКАЗІЙНІ ФАРМИ

ФАРМА, 53 акрів, гарне положення в стейті Нью Джерсі, 65 миль від Нью Йорку, 5 акрів ліса, дім на 5 кімнат, електрика, нова барна і курники, трактор і інша машинерія, 10 коров, 2 коні, бик, 500 курей. Продається з приводу смерті власника за оказійну ціну \$6,750. Половина готівкою.

ФАРМА — газолінова стайня — го-стиниця — галі до танців, sandy & ice cream, вироблений інтерес на добрій дорозі, 35 миль від Нью Йорку, 22 акрів землі, 2 акри города, дім на 10 кімнат, усі уліпшення й інші будинки. Продається за оказійну ціну або заміняється за дім в Нью Джерсі.

Маю великий вибір фарм, газолінових стайн і інші інтереси до на-буття на корисних умовах.

S. WICHLINSKI

235 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.

ВСІ ЧАСТИ до направи ПЕЧЕР, вуглевих, газових, нафтових, опрі-чів парку й гарячою водою, як та-кож усія нові нечі можете дістати в:

STOVE MFRS CORP.,

182-186 Mulberry St., Newark, N. J., зараз коло пожежні при Lafayette St. Телефон: MA 2-2913.

### Даром пробка ЗІЛЛЯ МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, що терплять на недомаганні шлунок і втробували коштовні ліки й зела, а не надали подекш. Тим усім поручуємо спробувати даром Зела Милертона, котрих не запарюється ні вариться, а споживається в натуральній формі. По-вжитті пробки переконаєтеся, як skutочно діають в недомаганні таких, як квіси шлунок, гази, не-стравність, запір, брак апетиту, біль голови й інші недомаганні, котрі походять зо злого травле-ня. Щоби переконалися, пишіть по пробку.

### Спеціальна Оферта по знижених цінах.

1 Package Milterton	.75
2 " "	1.25
3 " "	1.75
6 " "	3.00

Питайте за зіллям Милертона у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. U.,

P. O. Box 626, Newark, N. J.

Single package not sent C.O.D.

Small postage stamps acceptable.

Ці ціни важкі лише при замовлен-ні просто з головного офісу.

### ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

### ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ



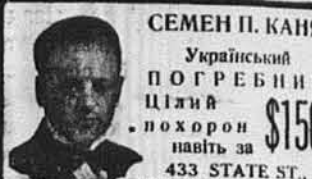
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ



СЕМЕН П. КАНА

Український ПОГРЕБНИК

Цілий похорон навіть за \$150

433 STATE ST.,

PERTH AMBOY, N.J.

Phone: P. A. 4-4646



### МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга ціла і чесна.

Main Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.,

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Phila):

969 SOUTH BROAD ST.,

TRENTON, N. J.

Phone: Trenton 8588

### ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так

низькій як \$150

Обслуга найкраща.

John Bunko

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

### ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ

В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ

Йорк І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel.: Melrose 5-6577

### ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ

НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ

Історичне оповідання

про цікаві шляхетські й ку-

пецькі інтриги з часів, коли

Історична Польща правила У-

країною, а турки правильно на-

здіждали на неї на грабінні.

НИНА 75-ПЕНТИ.

"JSVOBODA"

81-83 GRAND STREET,

P. O. BOX 346

JERSEY CITY, N. J.

### ТАРЗАН ч. 148. Незаважена пересторога.



"I SAID I'D KILL YOU IF YOU WARNED THE APE AWAY, AND I WILL," ZALIM RAGED.



TARZAN CALMLY FOLDED HIS ARMS "THEN WHO'LL FIND THE ELEPHANTS FOR YOU?" HE CHALLENGED.



ZALIM WAS BALKED. HIDING HIS DEFEAT IN CURSES, HE COM-MANDED THE PRO-CESSION TO MARCH!



MEANWHILE, LOYAL BONGDU IGNORED TARZAN'S WARNING. HE RACED TO AID HIS FRIEND, NO MATTER WHAT THE RISK.

„Я сказав, що вбю тебе, ко-ли перестережеш малпу і не виконаю", засичав люто За-лім.

Тарзан спокійно зложив на грудях свої руки і відповів: „Хто тоді знайде для тебе слонів, за котрими шукаєш?"

Залім зупинився. Він почав клясти, щоб закрити свою прогрі. Тепер він звелів цілій вадці йти далі.

Тимчасом вірний Бонгду далі спішив Тарзанові на по-міч. Він не звертав уваги на пересторогу Тарзана.